gemeente Hollands Kroon

# Kaderbrief 2027

# Inhoud


1. Voorwoord ..... 3
2. Financiële samenvatting ..... 4
3. Algemene uitgangspunten en normgetallen ..... 5
   - 3.1 Vasthouden aan bekende ambities ..... 5
   - 3.2 Bestaande kaders ..... 5
   - 3.3 Aanvullende kaders ..... 5
4. Autonome ontwikkelingen ..... 7
   - 4.1 Uitgangspunten van prijsontwikkelingen ..... 7
   - 4.3 Nieuwe inzichten door de voorjaarsnota van het rijk ..... 9
5. Autonome ontwikkelingen per programma ..... 10
   - 5.1 Programma Bedrijvigheid ..... 10
   - 5.2 Programma Dienstverlening ..... 10
   - 5.3 Programma Leefbaarheid ..... 11
   - 5.4 Programma Vitaliteit ..... 12

# 1. Voorwoord

Hierbij bieden wij u de kaderbrief 2027-2030 aan. In maart zijn verkiezingen geweest. Tijdens het opstellen van deze kaderbrief wordt gewerkt aan een nieuwe coalitie. Daarom is nog niet duidelijk welke beleidskeuzes en prioriteiten de raad aan het college meegeeft. Met deze kaderbrief stelt uw raad de nu bekende uitgangspunten vast voor de programmabegroting 2027-2030.

We stellen deze kaderbrief op in een periode van grote financiële onzekerheid. Dat was al zichtbaar bij de begroting 2026-2029. Het regeerakkoord van het nieuwe kabinet geeft gemeenten nog geen duidelijk financieel perspectief. Dat zorgt naar verwachting voor extra druk. Tegelijk groeit onze organisatie door: van beheergemeente naar ontwikkelgemeente. Daarom vragen wij uw raad om de uitgangspunten voor de meerjarenbegroting 2027-2030 vast te stellen. Het doel is:

- te komen tot een begroting die financieel gezond is;
- en ruimte te houden om gezamenlijke ambities en ontwikkelingen stap voor stap uit te voeren.

# 2. Financiële samenvatting

Na het vaststellen van de meerjarenbegroting 2026-2029 in november 2025 en de daarna genomen raadsbesluiten, is het volgende financiële beeld als startpunt ontstaan.

*Bedragen *1000. Bedragen aangeduid met een min zijn negatief.*

| | **2026** | **2027** | **2028** | **2029** |
|---|---|---|---|---|
| **Resultaat na bestemming primitieve begroting inclusief amendementen** | -304.000 | -757.000 | -2.226.000 | -1.432.000 |
| Dekking amendement (alg uitkering sept circulaire) | 304.000 | 304.000 | 304.000 | 304.000 |
| **Start na begrotingsbehandeling** | 0 | -453.000 | -1.922.000 | -1.128.000 |
| | | | | |
| Effect Winternota 2025 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| **Stand van zaken na Winternota 2025** | **0** | **-453.000** | **-1.922.000** | **-1.128.000** |
| | | | | |
| Effect diverse Raadsbesluiten | -182.000 | -184.000 | -184.000 | -184.000 |
| **Startpunt ten behoeve van Kaderbrief** | **-182.000** | **-637.000** | **-2.106.000** | **-1.312.000** |

Het nieuwe coalitieakkoord is leidend voor de meerjarenbegroting. Door de financiële situatie worden nieuwe ambities zorgvuldig afgewogen en ingepast.

# 3. Algemene uitgangspunten en normgetallen

## 3.1 Vasthouden aan bekende ambities

Voor de begroting 2027-2030 gelden de ambities uit de meerjarenbegroting 2026-2029 als uitgangspunt. Zodra het nieuwe coalitieakkoord is vastgesteld, is dat leidend.

## 3.2 Bestaande kaders

De volgende kaders uit de kadernota 2026 blijven gelden. Daarmee blijven de plannen structureel geborgd.

1. (*Extra) ombuigingen*
   De ombuigingen uit de meerjarenbegroting 2026-2029 blijven van kracht.
2. *Financiering vanuit extra middelen*
   Bij het opstellen van de begroting wordt ook gestuurd op extra inkomsten. Daarbij gaat het om samenwerking met andere partijen, subsidies, andere vormen van bekostiging en onderzoek naar aanvullende belastingmogelijkheden.

## 3.3 Aanvullende kaders

Aanvullend op bovenstaande gelden de volgende uitgangspunten en normgetallen.

1. Voor nieuwe investeringen wordt ruimte opgenomen in de begroting. In deze fase zijn omvang en planning vaak nog niet precies bekend. Soms is dat praktisch, soms ook strategisch. Openbare documenten zijn niet altijd de juiste plek om dit al volledig uit te werken. Wel geldt dat ruimte beschikbaar moet zijn voor de kapitaallasten. Daarbij blijven de normwaarden gelden van maximaal 130% voor de netto schuldquote en minimaal 20% voor de solvabiliteit. Zo wordt preventief toezicht door de provincie voorkomen. Nieuwe investeringen leiden ook tot een bijstelling van de bestemmingsreserve kapitaallasten die in 2026 wordt ingevoerd.
2. Voor het betaalbare woonprogramma blijft het uitgangspunt uit de woonvisie gelden. Dat betekent dat investeringen en lasten in het woonprogramma worden terugverdiend via kostenverhaal, grondopbrengsten of ten minste neutrale grondexploitaties. Verlieslatende grondexploitaties worden in beginsel niet uitgevoerd, tenzij de raad anders besluit. Als investeringen of lasten niet kunnen worden terugverdiend, kunnen onder voorwaarden de bestemmingsreserves grondexploitatie en vastgoed worden ingezet. Daarbij blijven de normwaarden gelden die bij punt 1 zijn genoemd.

3. De raad stelt jaarkredieten vast voor strategische aankopen. Bij dit soort aankopen is vaak snel handelen nodig. Een jaarkrediet werkt daarom beter dan steeds een apart krediet per aankoop. Bij voorkeur vraagt het college deze jaarkredieten aan bij de begroting. Per jaar wordt bekeken welke financiële ruimte beschikbaar is. Zo kan het college snel handelen als zich kansen voordoen. De aankopen moeten daarna wel leiden tot concrete plannen.
4. Ambities, wensen en ontwikkelingen worden zo veel mogelijk verwerkt in de begroting. Daarbij geldt als kader hoeveel financiële rek aanvaardbaar is. De raad wordt twee keer per jaar geïnformeerd over de kengetallen: bij de begroting en bij de jaarstukken. Voor de kengetallen geldt als uitgangspunt de categorie neutraal, zoals de provincie die hanteert voor financieel toezicht.
5. De ratio weerstandsvermogen blijft minimaal op niveau c, dus tussen 1 en 1,4. Dat is volgens de provincie een gezonde norm.
6. Om financiële ruimte te houden, kan de algemene reserve in 2027 als sluitpost worden ingezet als dat nodig is. Eerst wordt gezocht naar andere oplossingen om het tekort op te lossen. Die oplossingen moeten ambitieus zijn en brengen onzekerheid met zich mee. Als deze aanpak werkt, is slechts tijdelijk een onttrekking uit de algemene reserve nodig. Daarna kan de reserve weer worden aangevuld, zoals in de tabellen is opgenomen.

# 4. Autonome ontwikkelingen

## 4.1 Uitgangspunten van prijsontwikkelingen

Lonen en prijzen blijven stijgen. Naast de gebruikelijke stijgingen zorgen ook geopolitieke spanningen voor extra prijsdruk. Denk aan verstoringen in leveringen en hogere energieprijzen. Dat werkt door in de kosten van producten en diensten. Wij verwerken deze ontwikkelingen in de begroting, zodat onze doelen haalbaar blijven. Daarbij hanteren wij de volgende uitgangspunten voor loon- en prijsontwikkeling:

- De lonen indexeren wij met 1,6%, conform de cao 2025-2027.
- Voor Wmo, jeugdzorg en de gemeenschappelijke regelingen geldt een aparte loon- en prijsindex. Die is nu nog niet bekend.
- De materiële kosten indexeren wij met het meest recente CPB-cijfer. Ter illustratie: in maart 2026 is dat 2,7%.
- Subsidies indexeren wij met 2,7%.
- Heffingen zijn in beginsel kostendekkend. De belastingopbrengsten indexeren wij in de basis met 2,7% netto.

## 4.2 Overige autonome ontwikkelingen

De kadernota's van de gemeenschappelijke regelingen waar Hollands Kroon aan deelneemt, hebben financiële gevolgen. Die worden volgens afspraken in de meerjarenbegroting 2027-2030 verwerkt volgens Uitgangspunten Gemeenschappelijke Regelingen (FUGR). Dit geldt ook voor meerjarige effecten van de septembercirculaire 2025. In de onderstaande tabel staan de bedragen en het effect daarvan.

*Bedragen *1000, Bedragen aangeduid met een min zijn negatief*

| | | **2026** | **2027** | **2028** | **2029** |
|---|---|---|---|---|---|
| FUGR | Lasten m.b.t. GR'en | -1.300.000 | -1.300.000 | -1.300.000 | -1.300.000 |
| september en dec circulaire | Baten Dienstverlening/overig | 2.047.000 | 166.000 | 47.000 | -601.000 |
| | **Saldo autonome ontwikkelingen** | **747.000** | **-1.134.000** | **-1.253.000** | **-1.307.000** |

**Totaaloverzicht**

*Bedragen *1000, Bedragen aangeduid met een min zijn negatief*

| | **2027** | **2028** | **2029** |
|---|---|---|---|
| **Resultaat na bestemming primitieve begroting inclusief amendementen** | -757.000 | -2.226.000 | -1.432.000 |
| Dekking amendement (alg uitkering sept circulaire) | 304000 | 304000 | 304000 |
| **Start na begrotingsbehandeling** | -453.000 | -1.922.000 | -1.128.000 |
| | | | |
| Effect Winternota 2025 | 0 | 0 | 0 |
| **Stand van zaken na Winternota 2025** | **-453.000** | **-1.922.000** | **-1.128.000** |
| | | | |
| Effect diverse Raadsbesluiten * | | | |
| **Stand van zaken na verwerking diverse raadsbesluiten** | -183.939 | -183.939 | -183.939 |
| | **-636.939** | **-2.105.939** | **-1.311.939** |
| | | | |
| Effect autonome ontwikkelingen | -1.134.171 | -1.253.179 | -1.306.721 |
| **Stand van zaken na verwerking autonome ontwikkelingen** | -1.771.110 | -3.359.118 | -2.618.660 |

*

Dit gaat om de volgende raadsbesluiten:

| | | |
|---|---|---|
| maart 25: Scenario's Agripoort | Hogere kapitaallasten | 60.000 |
| sept 25: Aankoop Wapen van Wieringenwaard | Hogere kapitaallasten | 8.500 |
| | Hogere incidentele lasten: onderzoekskosten | 20.000 |
| sept 25: Verordening ambtelijke ost | Hogere lasten | 4.500 |
| okt 2025 Grondaankoop Lonjeweg Hippolytushoef | Hogere kapitaallasten | 4.040 |
| jan 26: Krediet verbouwing Kroondomein | Hogere kapitaallasten | 28.274 |
| jan 26: gedeeltelijke compensatie OZB verhooging | Baten Dienstverlening/leges en heffingen lager | 70.000 |
| feb 26: Rijksbijdrage onderzoekskosten ontplofbare oorlogsresten | Baten hoger | -20.000 |
| feb 26: Brandweerkazerne Slootdorp aanvullend krediet | Hogere kaitaallasten | 8.625 |
| | | **183.939** |

## 4.3 Nieuwe inzichten door de voorjaarsnota van het rijk

De voorjaarsnota 2026 van het Rijk geeft nog geen duidelijk beeld van de financiële effecten voor gemeenten. De effecten van de meicirculaire worden in de meerjarenbegroting 2027-2030 verwerkt.

# 5. Autonome ontwikkelingen per programma

Onderstaande ontwikkelingen worden verwerkt bij het opstellen van de meerjarenbegroting 2027-2030.

## 5.1 Programma Bedrijvigheid

Binnen dit programma zijn geen bijstellingen te melden.

## 5.2 Programma Dienstverlening

### Doorontwikkeling ambtelijke organisatie

Er wordt gewerkt aan de doorontwikkeling van de organisatie. Dat brengt kosten met zich mee. In 2026 en 2027 vraagt dit vooral extra inzet van HR, Financiën en ICT. Bevoegdheden, mandaten en budgetten moeten worden verwerkt in de ICT-systemen voor werkprocessen en bedrijfsvoering. Deze kosten worden geraamd op € 150.000 tot € 200.000 in zowel 2026 als 2027. Dekking vindt plaats uit de bestemmingsreserve Bedrijfsvoering. Die reserve lijkt daarvoor voldoende. De structurele personeelskosten voor extra leidinggevenden worden naar verwachting vanaf eind 2027 binnen de bestaande personeelsbegroting opgevangen. Dit wordt verwerkt in de meerjarenbegroting 2027-2030.

### ICT dienstverlening

ICT is cruciaal voor onze dienstverlening. Daarom gelden vijf pijlers voor toekomstbestendige ICT-dienstverlening:

1. kennisontwikkeling, kaders en richtlijnen, zoals digitale vaardigheden en autorisatiebeheer;
2. de basis op orde, zoals privacy, archivering, cyberveiligheid en bedrijfscontinuiteit;
3. vooruitgang en innovatie, zoals verbetering van de werkplek en datagedreven sturen;
4. sturing op het ICT-landschap en de dienstverlening;
5. voorbereiding op de toekomst, zoals digitale autonomie en soevereiniteit.

Deze pijlers zijn ondergebracht in het programma ICT-Roadmap. De vijf pijlers worden verder uitgewerkt. Daarbij wordt bepaald wat nodig is om te voldoen aan wet- en regelgeving. In de begroting 2027 worden op een aantal onderwerpen extra structurele en incidentele middelen verwerkt. Het grootste deel van de kosten is eenmalig en de piek ligt naar verwachting in de periode 2026 tot en met 2028.

## 5.3 Programma Leefbaarheid

### Verkeersveiligheid

Het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat heeft aan de gemeente Hollands Kroon een subsidie van € 962.396,71 exclusief btw toegekend voor verkeersveiligheidsmaatregelen. Met deze subsidie voeren wij het coalitieakkoord 2022-2026 verder uit en verbeteren wij de verkeersveiligheid, met extra aandacht voor kwetsbare verkeersdeelnemers. De middelen worden ingezet voor verschillende infrastructurele projecten in de gemeente. De gemeentelijke cofinanciering bedraagt minimaal € 1,925 miljoen en wordt gedekt uit bestaande investeringsbudgetten. De subsidieperiode loopt van 1 januari 2025 tot en met 31 december 2028. Uitvoering, monitoring en verantwoording vinden plaats volgens de voorwaarden van de regeling. Dit wordt verwerkt in de meerjarenbegroting 2027-2030.

### Versterking regie op volkshuisvesting

Met de Wet versterking regie op volkshuisvesting, die naar verwachting op 1 juli 2026 ingaat, moeten gemeenten uiterlijk 1 juli 2027 een volkshuisvestingsprogramma vaststellen. Dit programma vervangt de woonvisie. Om aan deze verplichting te voldoen, wordt dit programma in 2026 en 2027 uitgewerkt. In de zomernota 2026 worden middelen gevraagd om dit verder uit te werken en de gevolgen voor Hollands Kroon in beeld te brengen. Als die gevolgen op tijd duidelijk zijn, worden zij verwerkt in de begroting 2027-2030. Eerder toegekende incidentele middelen uit de decembercirculaire 2025 zijn al ingezet voor de personeelslasten in 2025.

### Huisvuilcentrale

De dienstverleningsovereenkomst wordt geïndexeerd. Ook speelt de ontwikkeling van de $CO_2$-heffing mee. Deze heffing is een rijksmaatregel om industriële bedrijven te stimuleren hun uitstoot te verlagen. HVC heeft deze kosten de afgelopen jaren niet doorbelast aan de aandeelhouders, maar moet dat nu wel doen. De financiële impact worden verwerkt, conform beleid, in de meerjarenbegroting 2027-2030. Om de gevolgen voor inwoners te beperken, wordt ingezet op betere afvalscheiding en meer afvalpreventie. Minder restafval betekent lagere kosten voor de gemeente en voor inwoners.

### Beheer openbare ruimte

In 2026 worden de beleids- en beheerplannen voor de openbare ruimte geactualiseerd. Deze plannen vormen de basis voor structurele inhoudelijke en financiële keuzes. De precieze financiële gevolgen worden verwerkt in de meerjarenbegroting 2027-2030.

### Omgevingsvisie en beleidshuis

De uitwerking van de Omgevingsvisie en het beleidshuis vraagt keuzes over organisatie, sturing en budget. Dit wordt verwerkt in de meerjarenbegroting 2027-2030, zodat doelen, samenhang en prioriteiten ook financieel een duidelijke plek krijgen.

### Maatschappelijke weerbaarheid

Het versterken van de weerbaarheid van onze samenleving in de huidige tijd is belangrijker dan ooit. Het lijkt dan ook geen keuze, maar is randvoorwaardelijk voor het functioneren van de gemeente en haar inwoners. Om weerbaar te zijn is een goed voorbereide samenleving nodig die in staat is om verstoringen op te vangen en adequaat te reageren op onverwachte situaties die een grote impact (kunnen) hebben. Het is een gezamenlijke opgave van (lokale) overheden, bedrijven, maatschappelijke organisaties en inwoners, maar gemeenten spelen een sleutelrol. De gemeente staat het dichtst bij de inwoners en is als eerste aanspreekpunt cruciaal in het voorkomen, opvangen en herstellen van maatschappelijke ontwrichting. Eind 2026 leggen we de nieuwe Kadernota Veiligheid (2027-2030) ter besluitvorming aan u voor, waarin dit thema nader is uitgewerkt. Om deze opgave goed uit te kunnen voeren, moeten meer maatregelen volgen (capaciteit en financiering). Dit wordt meegenomen in de meerjarenbegroting 2027-2030.

## 5.4 Programma Vitaliteit

### Opvang diverse doelgroepen

Voor twee tijdelijke huisvestingslocaties voor Oekraïners, statushouders en spoedzoekers zijn nu twee locaties aangewezen. Naar verwachting start de bouw in 2027. Dat brengt kosten met zich mee. De omvang daarvan is nog niet definitief bekend. Dit wordt meegenomen in de meerjarenbegroting 2027-2030.

### Sport

De gemeente zet in op gezondheid, vitaliteit en leefbaarheid in alle kernen en dorpen. Sport, bewegen en leefstijl spelen daarin een belangrijke rol. Wij zetten deze thema’s in als onderdeel van zorg, onderwijs en positieve gezondheid, in samenhang met de inrichting van de openbare ruimte. Zo dragen zij bij aan ontmoeting, participatie en welzijn. De uitgangspunten uit het sport-, beweeg- en leefstijlbeleid vormen het kader voor de investeringsagenda in het Integraal Huisvestingsplan Sport. Daarbij ligt de nadruk op het goed benutten van bestaande voorzieningen en op zorgvuldige keuzes over instandhouding, renovatie en uitbreiding. In het Integraal Huisvestingsplan Sport wordt een meerjarige investeringsagenda opgenomen. Daarbij geldt als uitgangspunt een betaalbare en toekomstbestendige

sportinfrastructuur. Het beter benutten en verduurzamen van bestaande accommodaties krijgt voorrang op nieuwbouw. De financiële gevolgen hiervan worden verwerkt in de meerjarenbegroting 2027-2030.

### Gemeenschappelijke Regeling Bedrijfsvoering

Op dit moment werken wij aan de uitwerking van een gemeenschappelijke regeling bedrijfsvoering, in eerste instantie voor het sociaal domein. Door onduidelijkheid over de uitvoering is vertraging ontstaan. De uiterste startdatum is 1 juli 2027. De kosten zijn nu nog niet bekend. In de kadernota 2026 is al rekening gehouden met € 163.000 in 2026 en € 54.000 in 2027 binnen programma Dienstverlening. Bij het opstellen van de meerjarenbegroting 2027-2030 is hierover naar verwachting meer duidelijk en worden de financiële gevolgen indien mogelijk verwerkt.

### Veranderingen in de Wmo

#### *Inkomensafhankelijke bijdrage uitgesteld*

De invoering van een inkomens- en vermogensafhankelijke eigen bijdrage in de Wmo is met een jaar uitgesteld en gaat op zijn vroegst in op 1 januari 2028. Door dit uitstel missen gemeenten in 2027 een eenmalige besparing van € 266 miljoen. Daar staat tegenover dat in dat jaar € 35 miljoen aan gereserveerde uitvoeringskosten vrijkomt. Het uitstel komt doordat de parlementaire behandeling later plaatsvindt. Eventuele financiële gevolgen worden inzichtelijk gemaakt in de meerjarenbegroting 2027-2030.

#### *Huishoudelijke hulp uit de Wmo met vangnet*

In het coalitieakkoord staat het voornemen om huishoudelijke hulp uit de Wmo te halen, met een vangnet voor inwoners die deze ondersteuning nodig blijven houden. De maatregel is nog niet uitgewerkt. In de financiële tabel bij het akkoord staat een taakstellende besparing van € 435 miljoen. Dit bedrag komt boven op de beoogde besparing uit het wetsvoorstel voor de inkomensafhankelijke bijdrage. Uit de Voorjaarsnota blijkt dat deze netto besparing wordt ingevuld met een uitname van € 1,01 miljard uit het gemeentefonds. Het is nu nog onduidelijk hoe de maatregel wordt uitgewerkt en voor welke inwoners het vangnet gaat gelden. De financiële gevolgen worden inzichtelijk gemaakt in de meerjarenbegroting 2027-2030.

## Jeugd en Onderwijs

*Jeugdondersteuning op Kindcentra en Jongerenwerkers op school (JOS en JOK)*

In 2025 zijn wij gestart met JOS en JOK op twee scholen. In 2026 is dit uitgebreid naar nog twee scholen. Het doel is om problemen eerder te signaleren en zwaardere hulp te voorkomen. Wij willen deze aanpak uitbreiden naar meer scholen. Eventuele financiële gevolgen worden inzichtelijk gemaakt in de meerjarenbegroting 2027-2030.

*Schoolmaatschappelijk Werk*

Door het aanhoudend groeiende aantal meldingen is meer inzet van schoolmaatschappelijk werk nodig. Vanaf schooljaar 2026-2027 maken wij hierover nieuwe afspraken. De financiële gevolgen worden verwerkt in de meerjarenbegroting 2027-2030.

## Doorontwikkeling GRGA

GRGA/Probedrijven staat voor de opgave om te veranderen van een traditioneel werkbedrijf naar een sociaal ontwikkelbedrijf met een publieke taak. Rond 2028 komt de financiële situatie naar verwachting onder druk te staan. Daardoor komen investeringen onder spanning. In 2026 voeren wij bestuurlijke en ambtelijke gesprekken om te komen tot een nieuwe koers en een uitvoerbaar plan. Duidelijk is dat verandering nodig is en dat dit investeringen vraagt in organisatie en structuur. Eventuele financiële gevolgen worden inzichtelijk gemaakt in de meerjarenbegroting 2027-2030.